

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 153g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 226 din Legea
insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

*(dreptul creditorului de a înainta o cerere introductivă în caz de nerealizare a
planului procedurii accelerate de restructurare)*

CHIȘINĂU

12 februarie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 26 iunie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 februarie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 226 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Tudor Leșanu, în interesele SRL „Șafranăx”, parte în dosarul nr. 2i-249/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Vitalie Guțan de la Judecătoria Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2017 s-a admis cererea introductivă a *Șafranăx* și s-a intentat procedura accelerată de restructurare în privința debitorului *Șafranăx*.

4. Prin Hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul Centru, din 24 mai 2018 a fost confirmat planul procedurii accelerate de restructurare a *Șafranăx*.

5. La 13 decembrie 2024, reprezentantul unui creditor a formulat o cerere pentru revocarea planului procedurii accelerate de restructurare și intrarea în faliment a *Șafranăx*.

6. La 11 iunie 2025, dl avocat Tudor Leșanu a ridicat, în interesele *Șafranăx*, excepția de neconstituționalitate a articolului 226 din Legea insolvenței.

7. Printr-o încheiere din aceeași dată, Judecătoria Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.”

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

9. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 226

Efectele nerealizării planului procedurii accelerate de restructurare

„(1) Dacă, pe parcursul realizării planului procedurii accelerate de restructurare, debitorul încalcă condițiile planului și/sau termenele prevăzute de programul de stingere a creanțelor ori nu asigură rezervarea masei debitoare pentru creanțele trecute cu titlu provizoriu, fiecare creditor este în drept să înainteze instanței de insolabilitate o cerere introductivă, care va avea drept efect intrarea în faliment și lichidarea patrimoniului debitorului fără a mai fi necesară dovada insolabilității lui.

(2) Articolul 217 se aplică în modul corespunzător.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției menționează că norma contestată nu este suficient de clară și creează deficiențe de interpretare pentru instanță, care ar putea admite o cerere introductivă, pe baza articolului 226 alin. (1) din Legea insolabilității, la solicitarea unei persoane care nu este afectată de planul de restructurare, dar se pretinde creditor, deoarece deține o creanță apărută după data intentării procedurii de insolabilitate. Autorul consideră că nu orice persoană care are o creanță față de societatea insolabilă aflată în procedura de restructurare poate solicita intentarea procedurii de insolabilitate. Acest lucru îl pot face doar creditorii validați, care sunt direct vizați de nerealizarea planului.

11. În susținerea poziției sale, autorul menționează că prevederile articolului 225 alin. (3) din Legea insolabilității stabilesc că efectele planului procedurii accelerate de restructurare, confirmat de instanța de judecată, sunt opozabile doar debitorului și creditorilor afectați de plan. Mai mult, și articolul 53 alineatele (2) și (3) din Legea insolabilității stabilește cu suficientă claritate că doar un creditor validat ar putea solicita revocarea unui plan de restructurare pentru neexecutare.

12. Cu privire la neconstituționalitatea articolului 226 alin. (2) din Legea insolabilității, autorul menționează că prevederile articolului 217 din Lege îi obligă pe toți creditorii cărora le-au fost achitate creanțe pe perioada de realizare a planului de restructurare să restituie mijloacele financiare primite. Acest fapt le încalcă dreptul de proprietate, deoarece creditorii trebuie să restituie propriii lor bani sau bunuri. De asemenea, aplicarea articolului 226 alin. (2) în coroborare cu articolul 217 alin. (2) din Legea insolabilității poate conduce la incapacitatea de plată a creditorului și la insolabilitatea acestuia, deoarece creditorul poate să nu mai dispună de suma de bani care i-a fost achitată ca efect al realizării planului.

13. Autorul sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 8, 16, 23, 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolabilității, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

17. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 226 din Legea insolvențabilității. Așa cum rezultă din sesizare, pe rolul Judecătorei Chișinău se află o cerere referitoare la revocarea planului procedurii accelerate de restructurare și intrarea în faliment a debitorului. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Curtea notează că articolul 226 din Legea insolvențabilității nu a mai făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

18. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Curtea trebuie să analizeze, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental al acestuia (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

19. Autorul sesizării a afirmat incidența articolelor 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 16 (*egalitatea*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

20. Referitor la incidența articolului 8 din Constituție, în jurisprudența sa Curtea a subliniat că acesta comportă un caracter general și nu poate constitui un reper separat, ci trebuie coroborat cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (DCC nr. 71 din 24 iunie 2025, § 20). De asemenea, Curtea a notat că și articolele 16 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție, Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (HCC nr. 15 din 9 iulie 2024, § 69; DCC nr. 40 din 3 aprilie 2025, § 29).

21. Cu privire la incidența articolului 26 din Constituție, Curtea observă că autorul sesizării nu aduce argumente care ar demonstra limitarea mijloacelor procedurale necesare pentru realizarea dreptului său la apărare.

22. Cu privire la incidența articolului 46 în partea referitoare la articolul 226 alin. (1) din Legea insolvențabilității, Curtea notează următoarele. Legislatorul a stabilit că scopul procedurii accelerate de restructurare este salvagardarea debitorului în dificultate financiară pentru ca acesta să își continue activitatea, să păstreze locurile de muncă și să stingă datoriile. Respectiv, debitorul în privința căruia a fost confirmat un plan al procedurii accelerate de restructurare este un debitor în dificultate financiară (a se vedea articolul 218), în perioada realizării planului, „debitorul reintră în dreptul de administrare, desfășurându-și activitatea în limitele afacerii sale obișnuite” (articolul 225 alin.(1)), execută obligațiile de plată curente și îndeplinește programul de stingere a creanțelor în condițiile planului.

23. Având în vedere că procedura accelerată de restructurare poate începe doar la notificarea debitorului aflat în dificultate financiară, precum și că proiectul planului procedurii accelerate de restructurare elaborat de același debitor intră în vigoare doar dacă este aprobat de adunarea creditorilor și confirmat de instanța de insolvențabilitate, legislatorul a prevăzut că efectele planului sunt opozabile doar debitorului și creditorilor afectați de plan (articolul 225 alin. (3)) și în privința debitorului respectiv nu poate fi intentată nici „procedura de insolvențabilitate și nici procedura falimentului” (a se vedea articolul

224 alin. (7)), decât în cazul în care „debitorul încalcă condițiile planului și/sau termenele prevăzute de programul de stingere a creanțelor ori nu asigură rezervarea masei debitoare pentru creanțele trecute cu titlu provizoriu” (articolul 226 alin. (1)). Așadar, Curtea nu poate reține că dispoziția contestată ar afecta dreptul de proprietate al debitorului în dificultate financiară în cazul în care creditorul îndreptățit a înaintat o cerere introductivă în condițiile articolului 226 din Legea insolvenței.

24. Cu referire la criticile autorului că norma contestată ar fi neclară și că oricare persoană care se pretinde creditor ar putea formula o cerere introductivă, Curtea reține că, în esență, autorul anticipează o anumită soluție a instanței de insolvență și solicită Curții o interpretare a textului „fiecare creditor” în care să se menționeze că creditorii îndreptățiți să formuleze cererea introductivă sunt doar cei afectați de plan, nu și creditorii masei. Curtea notează că soluționarea pretinsei confuzii sesizate de autor, în raport cu articolele 53 alin. (3) și 225 alin. (3) din Legea insolvenței, cu privire la categoria creditorilor care pot formula o cerere privind intrarea în faliment, nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci o chestiune de interpretare a legii. Curtea reiterează că aspectele legate de interpretarea și aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (DCC nr. 133 din 12 august 2021, § 33; DCC nr. 27 din 24 februarie 2022, § 28; DCC nr. 18 din 6 februarie 2025, § 28). Totodată, Curtea menționează că legile trebuie interpretate și aplicate ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent, iar Legea insolvenței conține repere obiective care-i permit instanței interpretarea textului „fiecare creditor” din articolul 226 alin. (1) din Lege.

25. Cu privire la neconstituționalitatea articolului 226 alin. (2) coroborat cu articolul 217 alin. (2) din Legea insolvenței, Curtea observă că autorul sesizării a adus argumente cu privire la ingerința în dreptul de proprietate al creditorilor și argumentele prezentate în această parte îi vizează doar pe creditorii ale căror creanțe au fost achitate în procedura de restructurare. Totuși, Curtea notează că autorul este avocatul persoanei juridice - debitor în dificultate financiară și care realizează un plan al procedurii accelerate de restructurare.

26. Curtea a stabilit, în jurisprudența sa, că poate exercita controlul constituționalității unei legi dacă soluția i-ar fi favorabilă situației autorului excepției. Excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia. În cazul contrar, acest instrument devine o *actio popularis*, pierzându-și în aceste condiții, caracterul concret (a se vedea DCC nr. 51 din 8 aprilie 2021, § 19; DCC nr. 9 din 31 ianuarie 2023, §§ 24 - 25; DCC nr. 97 din 10 august 2023, §§ 25-26).

27. Totuși, creditorii în interesul cărora a fost ridicată excepția sunt ei înșiși participanți la procesul de insolvență și ar putea acționa în mod independent pentru a-și proteja propriul interes.

28. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 226 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Tudor Leșanu, în interesele SRL „Șafranăx”, parte în dosarul nr. 2i-249/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 12 februarie 2026

DCC nr. 18

Dosarul nr. 153g/2025